

Poemes i Elogis

JOAN MARAGALL

Selecció i introducció: Pere Calonge

ELS NOSTRES AUTORS

bromera

POESIES (1895)

ODA INFINITA

Tinc una oda començada
que no puc acabar mai;
dia i nit me l'ha dictada
tot quant canta en la ventada,
tot quant brilla per l'espai.

Va entonar-la ma infantesa
entre ensomnis d'amor pur;
decaiguda i mig malmesa,
joventut me l'ha represa
amb compàs molt més segur.

De seguida, amb veu més forta,
m'han sigut dictats nous cants;
pro, cada any que el temps s'emporta,
veig una altra esparsa morta
i perduts els consonants.

Ja no sé com començava
ni sé com acabarà,
perquè tinc la pensa esclava
d'una força que s'esbrava
dictant-me-la sens parar.

I aixís sempre, a la ventura,
sens saber si lliga o no,
va enllaçant la mà insegura
crits de goig, planys d'amargura,
himnes d'alta adoració.

Sols desitjo, per ma glòria,
que si algú aquesta oda sap,
al moment en què jo mòria,
me la diga de memòria
mot per mot, de cap a cap.

Me la diga a cau d'orella
esbrinant-me, fil per fil,
de la ignota meravella
que a la vida ens aparella
el teixit ferm i subtil.

I sabré si en lo que penses
—¡oh poeta extasiat!—
hi ha un ressò de les cadences
de l'aucell d'ales immenses
que nia en l'eternitat.

LES MINVES DEL GENER

Com al mig de l'hivern la primavera,
aixís el cel avui, i el sol i l'aire,
obre de bat a bat balcons i portes
i omple la casa de clarors, aimia.
Glòria dels ulls el cel, del pit les aures
són avui. Fins a cada moment sembla
que han d'esclatar en verdor les branques nues,
que l'horitzó ha d'omplir-se d'orenetes,
i que s'ha d'embaumar tota la terra.
No sents una frisança, dona? Digues:
no et sents la primavera a les entranyes?
Llençat, doncs, al carrer: si t'hi trobessa
te donaria un bes al mig dels llavis,
al davant de tothom, sense vergonya
de besar i ser besat, que avui n'és dia.
Som al mig de l'hivern: ahir glaçava,
demà les neus blanquejaran la serra.
La primavera és lluny del temps endintre,
pro un dia com avui n'és la promesa.
Si promesa tu em fosses, estimada,
ja cap mena d'hivern en mi cabria,
ni ara, ni després, ni mai, que portes
tu a dintre els ulls la primavera eterna.

FESTEIG VORA LA MAR CANTÀBRICA

I

Per lla a la migdiada resplendent,
des de la platja a la llunyana bruma,
canta i s'adorm al sol la mar brunzenta,
descabdellant i cabdellant escuma.

II

Mira avançar-se cap a tu les ones
formant graons festonejats d'escuma:
la immensa escala va acostant-se ràpida
temptadora als teus peus. Oh, no! No fugis:
els graons menyspreuats se desvaneixen
per l'oblidat sorral; pro, quants ne vénen
de l'inflamat ponent, interminables!

Seguim la llum per sobre el mar. Que onades
hi deuríem trobar endintre, endintre!
Les que eixa nit han d'arribar a la platja,

les de demà, i encara les d'altres dies,
les que encara són lluny i que s'afanyen
caminant cap aquí, les sents que vénen?

.....

La nit s'estén per tot, la mar ressona.

III

Sota les estrelles, d'espatlles al mar,
una galta humida, fresca de serena,
una galta suau i plena
és ben dolça de besar.
Entre dos silencis, bes silencioss,
com vares deixar-nos tremolant tots dos
dins la nit quieta amb deixos ardents
de la migdiada i dels terrals vents.

El reberes silenciosa.

Mos llavis, dolços encara,
te van preguntar una cosa,
i tu no em vas contestar.

Què vaig preguntar-te?... Sols recordo el bes
i que sentia la plena mar alta.

Tu, tota caiguda, semblaves malalta...

Oh! No hi tornaré mai més.

Pro la flonja galta ruixada amb serena,
sota de ma boca, d'espatlles al mar;
pro la xafogosa nit d'agost serena
ai! com la podré oblidar?

IV

Quin rebolcar-se avui totes les ones
escumejant sorroses, desiguals!
Com s'estiren i s'alcen tant com poden
per a fugir el gran turment del mar!
Tot el mar s'ensombreix i se sorolla,
ones vénen arreu, onades van,
corrent cap a la platja clamoroses,
l'escabellada escuma al vent donant.

V Adéu

Per què avui ets tan hermosa,
tan blavosa i aplanada,
mar cantàbrica febrova
tan sovint, tan agitada?
Tu, que saps llençar al cel
tanta escuma lluminosa
en els jorns de tes grans ires;

tu, que avances i et retires,
governant pluges i vents,
amorosa avui t'estens;
en tos llavis la lleugera
i blanquíssima bromera,
en tos llavis l'himne suau,
el teu llom ratllat d'esteles,
damunt teu, sota el cel blau,
blanc eixam d'alegres veles...
Bé recordo ta inquietud
quan un dia i altro dia
en ton llit te removia
un turment desconegut.
Jo he escoltat ton etern «ai!»
solitari de la nit,
aquell enrogallat crit
que no s'acabava mai.
I t'he vist brau i joiós
de ta escuma que enlluerna,
esborronat i negrós
sota el cop de la galerna,
inflat d'immensos sospirs
d'un fatic que mai no para,
verd i blanc com prat amb llirs...
Pro mai tan hermós com ara.

PATERNAL

*Tornant del Liceu en la nit del 7 de novembre de
1893.*

Furiat va esclatant l'odi per la terra,
regalen sang les coll-torçades testes,
 i cal anar a les festes
amb pit ben esforçat, com a la guerra.

A cada esclat mortal – la gent trèmola es gira:
la crueltat que avança, – la por que s'enretira,
 se van partint el món...
Mirant al fill que mama, – a la mare que sospira,
 el pare arruga el front.

 Pro l'infant innocent,
que deixa, satisfet, la buidada mamella,
 se mira an ell, se mira en ella,
 i riu bàrbarament.

«A DALT DEL PIRINEU...»

I

A dalt del Pirineu
les flors són esblaimades,
les flors són d'un blau clar,
blavoses o morades;
són tristes dels alts monts
les crestes emboirades,
i tristos els ramats
estesos per les prades,
i la del dret pastor
figura solitària.
El sol esblanqueït
no treu color ni escalfa;
el bosc mesquí i llenyós,
i l'herba curta i clara;
pedrosos i grisencs
els cims de les muntanyes,
tots ditejats de neu
d'eternes clapes blanques,
i fumejant arreu

la boira corre i passa.
Al tard, de dins les valls
la boira va aixecant-se,
i amb ella emmantellant
se va solemnement l'alta muntanya.

II

Tot està immoble dalt del Pirineu,
tot, menys la boira diàfana i lleugera
que corre com fumera
per valls, faldes i cims, arreu, arreu.
És la freda carícia d'eixes terres,
la nina aviciada de les serres
trista jugant per l'ampla soletat,
lliscant per les quietes serralades
que enormes li mig riuen i arrugades
amb un somrís eixut tot esblaimat.

III

Ben ajagut a terra ¡com me plau
el veure davant meu en costa suau
un prat ben verd sota d'un cel ben blau!

I en les albes la gran bellugadissa

de les fulles d'acer que el vent eriça
amb tants reflectes de llum enlluernadissa.

I el sol estès per tot.

I el rec com cau
escumejant avall la costa suau
del prat ben verd sota del cel ben blau.

Tots els membres caiguts, tot jo per terra,
buidat de tota força i sens desig,
la pensa poc a poc se'm desaferra...

I em vaig trobant tan bé an allà entremig,
i em va invadint com una immensa pau,
i vaig sent un tros més del prat suau
ben verd, ben verd sota d'un cel ben blau.

IV

Els núvols blancs i flonjos van caient
lliscant per la ferrenya serra avall;
del cel a grans bocins se van desfent
i baixen al silenci de la vall.

El sol en mig del blau, victoriós,
fa vibrar els colors de quant se veu...
Dels núvols l'estol blanc, silenciós,
va caient, va caient per tot arreu.

V

Acabada la pluja de la tarda,
els núvols lentament s'han esquinçat,
s'ha obert el cel blau tendre tot mullat,
jeu en la serra nuvolada parda.
A la llum que reneix ja ponentina,
 rosseja el camp fangós,
 verdeja el coll humit,
i a la freda alenada de la nit
alegre vermelleja el jorn que fina.

VI

Plau-me, el bastó del caminant al puny,
abraçar els horitzonts d'una mirada;
fer-me entrar dins la immensitat del cel
i el gran adormiment de les muntanyes;
sentir el riu invisible per la vall
i el llunyedà ressò de la tronada;
a cavall de la serra veure immoble
altra serra de núvols molt més alta,
cotonosa, inflamada pel ponent...
Després, quan, sense el sol, la llum és balba,
descolorí's la terra an els meus peus;
del cel descolorí's tota l'amplada...
Les primeres tristeses de la nit

sentir entrar-me en els ossos, llavors, plau-me,
i al baixar de l'altura tot corprès,
creuar-me amb les tenebres que s'hi alcen.